

Keresztség, mint a megtérő ember átmeneti rítusa

Tegzes Nóra Valentina

A megtérés jelensége egy rendkívül érdekes vizsgálati téma. Ez egy olyan belső folyamat, melynek hatására az egyén szakít egy korábbi meggyőződésével, hitrendszere átalakul és nyitottá válik egy új életszakasz megkezdésére. A jelenséget számtalan szempontból megközelíthetjük, vizsgálhatjuk például a motivációkat pszichológiai módszerekkel, tekinthetjük szociológiai szempontból a megtérést követő, a korábbiaktól eltérő szokásokat, illetve elemezhetjük a történelmi és az irodalmi hagyományban élő megtérés történeteket. A *conversio* lehet egy hosszabb periódus eseményeinek eredménye, azonban maga a felismerés egy pillanat. Elköteleződni egy vallás mellett komoly döntés, egy vallási közösség részévé válni pedig egy tudatosan vállalt procedúra, melyhez előkészítés és megfelelő rituálék szükségesek. Ezek arra szolgálnak, hogy segítsék a megtérőt korábbi identitásától megválni és felkészülni az új életszakaszba való belépésre. A folyamat részeként a közösség tagjai révén megismeri a későbbiekben számára is követendővé váló gyakorlatokat, elvárásokat.

A szent keresztség az egész keresztény élet alapja, a lelki élet ajtaja (*vitae spiritualis ianua*) és kapu a többi szentséghez. A keresztség által megszabadulunk a bűntől, és mint Isten fiai születünk újjá, Krisztus tagjai leszünk, betestesülünk az Egyházba és részeseivé válunk az Egyház küldetésének. (Katekizmus, 1213.)

A római katolikus valláson belül az Egyház Törvénykönyvében a 849-től 878-ig terjedő kánonok szabályozzák a keresztség szentségének felvételét, kitérve annak kiszolgáltatására, az ebben résztvevőkre, illetve a liturgia egyes eszközeire és elemeire. Előadásom a római katolikus felnőtt keresztség liturgiáját vizsgálja olyan beavatási rítusként értelmezve, amely – egyéb funkciói mellett – a katolikus közösségbe való belépést biztosítja. Ehhez Victor Turner és Mary Douglas munkái mellett Arnold Van Gennep elméletét használom fel. Az utóbbi alapján ezek a rítusok a következő elemeket tartalmazzák: (1) preliminális (avagy elválasztó) szakasz, (2) liminális (avagy határhelyzeti) szakasz, végezetül pedig (3) posztliminális (avagy befogadó, reintegráló) szakasz. Az elemzésem során a kereszstelkedő személy és a közösség kapcsolatát helyezem a középpontba.